

NME Overbetuwe

Jaarverslag

2021

Dit rapport is eigendom van Stichting NME Overbetuwe. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van NME Overbetuwe.

Contactpersoon: J.K.A. Westenbroek, secretaris e-mail: info@nmeoverbetuwe.nl
Verdere informatie op: www.nmeoverbetuwe.nl

Overbetuwe, februari 2022

INHOUD

Voorwoord/ Samenvatting	3
1 Organisatie en beleid	4
1.1 Het team van NME Overbetuwe	4
Bestuur en vrijwilligers	4
1.2 Ontwikkeling en training	5
1.3 Huisvesting en faciliteiten	5
1.4 Samenwerking	5
2 Communicatie	7
3 NME-aanbod	8
3.1 Educatieve arrangementen	8
3.2 Zes thema's	8
3.3 Nieuwe arrangementen	9
3.4 Ervaringen van scholen	11
3.5 Resultaten scholenevaluatie	19
4 Conclusies	20
5 Wie, wat, waar	21

VOORWOORD/ SAMENVATTING

Voor u ligt het inhoudelijk jaarverslag 2021 van de Stichting NME Overbetuwe. Stichting NME Overbetuwe begeleidt scholen in het samenstellen van een passend natuur- en milieu- educatief programma en bemiddelt tussen de vragende en aanbiedende partij. Daarmee draagt zij bij aan de ontwikkeling van kennis en beleving van de natuur, leefomgeving en duurzaamheid en levert zij een bijdrage aan duurzaam handelen in de samenleving.

Stichting NME Overbetuwe is een vrijwilligersorganisatie. Met enthousiaste en kundige vrijwilligers bouwen wij aan onze organisatie en aan NME in de gemeente Overbetuwe. 2021 is voor onze stichting opnieuw een stil jaar geweest. Door corona hebben wij dit jaar alleen vanaf de laatste week van mei tot aan de zomervakantie in juli excursies kunnen geven. In het schooljaar 2021-2022 van september tot en met november. Niettemin hebben we met alle scholen de goede band weten te behouden.

We blijven doorontwikkelen op de thema's Duurzame Voeding en Natuur, Wetenschap & Techniek.

Veel leesplezier.

Namens het bestuur en vrijwilligers van NME Overbetuwe

Ron van Hoeven, voorzitter

1 ORGANISATIE EN BELEID

1.1 Het team van NME Overbetuwe

Bestuur en vrijwilligers

In 2021 bestaat Stichting NME Overbetuwe uit 11 vrijwilligers en een coördinator. Het bestuur zet de vrijwilligers van de onderliggende stichtingen - voorheen de werkgroep - in op een aantal taken binnen de organisatie. Zo onderhouden zij het contact met de scholen, begeleiden zij scholen inhoudelijk op het gebied van NME, zijn zij medeverantwoordelijk voor het uitzetten en onderhoud van de leskisten en verzorgen zij de deskundigheidsbevordering van de natuurgidsen die excursies begeleiden voor schoolklassen in de gemeente Overbetuwe.

Vaste kracht

Stichting NME Overbetuwe kan niet functioneren zonder een vaste kracht voor minimaal één dag in de week (op freelancebasis).

De vaste kracht zorgt voor samenwerking tussen bestuur, vrijwilligers, scholen en externe aanbieders. Daarnaast is de NME-coördinator belangrijk in het onderhouden van contacten met de gemeente Overbetuwe, in de werkgroep van het Gelders NME-netwerk (met NME-centrum: Arnhem, Nijmegen, Zevenaar, Wageningen, Culemborg, Renkum), de organisatie van Park Lingezen, Staatsbosbeheer, IVN Consulentenschap Gelderland (Instituut voor Natuur Educatie en Duurzaamheid), IVN Consulentenschap Nederland, GDO (Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling) en met het NIBI (Nederlands Instituut voor Biologie) en de samenwerking met Overbetuwe Beweegt, Cultuur, Erfgoed en Bibliotheek in de gemeente Overbetuwe.

Werken met vrijwilligers

De vrijwilligers houden Stichting NME Overbetuwe draaiende en worden daarbij ondersteund door de NME-coördinator.

De Stichting NME Overbetuwe steunt voor de uitvoering van arrangementen voor het basisonderwijs op de inzet van natuur-/schoolgidsen van CNME Hemmen, van Stichting Boerderij Lingezen (locatie Landerij De Park) in Elst en van externe aanbieders, vaak ook vrijwilligers.

De beschikbaarheid van de veelal vitale senioren geeft in het buitenseizoen wel de nodige planningsproblemen. Zij zijn dan ook juist zelf op pad. Dat vraagt veel van de coördinator en blijft een kwetsbaar punt. Omdat we in 2021 weer te maken hadden met het coronavirus, was het een groot risico een beroep te doen op onze vrijwilligers van wie de gemiddelde leeftijd boven de 60 jaar ligt. Na de vaccinatie durfden de natuurgidsen het weer aan om groepen kinderen te begeleiden.

Het werken met vrijwilligers kent een eigen dynamiek. Anders dan in een professionele organisatie komt het erop aan de kwaliteiten en inzetbaarheid van vrijwilligers op elkaar af te stemmen. Het behalen van afgesproken resultaten maakt het noodzakelijk hier extra aandacht aan te geven. Het moge duidelijk zijn dat dit met vallen en opstaan gaat. Het vraagt het nodige van vrijwilligers en bestuursleden. Het bestuur is de vrijwilligers erkentelijk voor hun grote inzet voor de lokale samenleving. In het beleid van Stichting NME Overbetuwe is er dan ook ruimte voor het ontwikkelen, binden en samenwerken van de vrijwilligers. Stichting NME Overbetuwe is en blijft zeer afhankelijk van haar vrijwilligers.

1.2 Ontwikkeling en training

In 2021 heeft een kleine groep van drie werkgroepleden, één bestuurslid en de NME-coördinator het aangedurfd deel te nemen aan het Natuur- Wetenschap en Techniek Congres van het NIBI in Lunteren op 19 november: *Kom in Beweging*. Wegens corona was er weer een groot risico op besmetting.

Het Programma startte met een ochtendlezing *Beweging als medicijn* door Thijs Eijsvogel, Radboudumc. De workshops waaraan is deelgenomen:

- Over de aarde leren met een mini-ecosysteem
- Bewegend leren: dat kun jij ook leren
- Natuursprong: Spelen tot je groen ziet!
- Verhip waar zitten de knieën van een kip?
- Navigatie en geocaching in het onderwijs
- Ga naar buiten en leer van de natuur
- Natuurexcursie bij jou om de hoek

1.3 Huisvesting en faciliteiten

Stichting NME Overbetuwe heeft geen eigen centrum. Zij maakt gebruik van de educatieve mogelijkheden en opslag-, vergader- en ontmoetingsfaciliteiten van Stichting Boerderij Lingezege (locatie Landerij De Park in Elst). CNME Hemmen heeft een ruimte voor opslag, vergaderingen en ontmoetingen in de Oude school in Hemmen.

1.4 Samenwerking

Als NME-makelaar is Stichting NME Overbetuwe direct afhankelijk van samenwerkingspartners in de regio. Zo werkt Stichting NME Overbetuwe samen met:

Binnen de gemeente

- Gemeente Overbetuwe
- Overbetuwe beweegt/JOGG - Cultuur - Erfgoed - Bibliotheek
- Landschapsbeheer Gemeente Overbetuwe
- Parkorganisatie Park Lingezege
- Staatsbosbeheer

- Vitens
- Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk
- Valburg Groen
- Scouting Valburg
- Landgoed Overbetuwe in Heteren
- De natuurroos, Leo Starink
- Landgoed De Mellaard in Valburg
- Dierenspecialzaak 't Molentje in Elst
- Stichting EVS Ecovrede
- Marant Eduservice, Elst
- Uilenwerkgroep STONE
- Manege De Hoeve, Elst
- Manege De Holland, Driel
- Solognotes-schaapskudde, Park Lingezen

Buiten de gemeente Overbetuwe

- NME Betuwe
- Natuurcentrum Arnhem
- Stichting Lingewaard Natuurlijk
- De Bastei, Nijmegen
- Het Gelders NME-netwerk
- Het Landelijk NME-netwerk
- IVN Consulentschap (Rijn-Waal en Arnhem)
- Waterschap Rivierenland
- Rijkswaterstaat
- SME-advies
- Historische Tuinderij Lent *Warmoes*
- Fruitbedrijf en Landwinkel *De Woerd* Ressen (via Boerderij Educatie)
- NIBI (Nederlands Instituut voor Biologie) Biologie Plus
- Techniek Talent
- Windpower Nijmegen
- GDO (Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling)
- Agrarische natuurvereniging Lingestreek
- Kenniscentrum Wageningen (Universiteit Wageningen)

2 COMMUNICATIE

Communicatie is voor Stichting NME Overbetuwe een belangrijk middel om binnen de gemeente zichtbaar te zijn, zowel voor de scholen als voor andere partijen en (potentiële) aanbieders van NME. Dit gebeurt via de regionale pers, de website, links op de website van eerdergenoemde organisaties, nieuwsbrieven en via direct e-mailcontact door de NME-coördinator.

Website

Stichting NME Overbetuwe verzorgt een informatieve website (www.nmeoverbetuwe.nl) zodat alle scholen op een herkenbare plek terecht kunnen voor een actueel overzicht van het NME-aanbod (leskisten, materiaalzendingen, excursies en projecten).

Scholen kunnen via de website in het bestelsysteem direct reserveren. Ze vinden op de website een wisselend thematisch aanbod aan seizoensgebonden buitenactiviteiten en excursies, projecten, materiaalzendingen, leskisten en gastlessen.

De NME-schoolcoördinatoren bezoeken de website regelmatig en vinden de website duidelijk en goed met voldoende informatie.

Aan de website is in 2018 een privacystatement toegevoegd conform de eisen die AVG daaraan stelt. In 2019 is de overstap gemaakt naar een andere provider: *Carien.eu* in Elst. In 2020 is de website vernieuwd. De nieuwe website is al in gebruik maar op onderdelen moet een en ander nog wel worden geactualiseerd. Hier wordt aan gewerkt.

Nieuwsbrief

Naast de website brengt Stichting NME Overbetuwe een nieuwsbrief uit die kan worden gedownload van de website en die digitaal wordt verzonden aan alle scholen en excursieaanbieders. In het voorjaar en najaar hebben alle scholen en aanbieders een nieuwsbrief ontvangen met actuele informatie over nieuw aanbod, projecten en de bestelling van materiaalzendingen. Daarnaast zijn de NME-schoolcoördinatoren op de hoogte gehouden van nieuws over ondermeer gratis lesmateriaal. De NME-schoolcoördinator zorgt er binnen de school voor dat de nieuwsbrief bij haar/zijn collega's terechtkomt en geeft gericht informatie die voor een bepaalde groep belangrijk is.

Middag NME-schoolcoördinatoren

De jaarlijkse NME-schoolcoördinatorenendag heeft plaatsgevonden op maandagmiddag 8 november in de Oude School in Hemmen. De volgende scholen waren vertegenwoordigd: De Ark, Clara Fabricius, De Esdoorn, St. Jacobusschool, De Okkernoot, De Wegwijzer, School met de Bijbel.

Programma

- Korte excursie in het Hemmense bos door Piet Broekhof en Fred v.d. Berg
- Aanbod NME-excursies
- Uitkomst inventarisatie bij de scholen inzake afval en een groen schoolplein
- Samenwerking met Overbetuwe Beweegt/JOGG/Leefstijl door Trudy Wolters

3 NME-AANBOD

Stichting NME Overbetuwe zet haar expertise in voor de ontwikkeling van nieuwe educatieve producten die een aanvulling vormen op het totale educatief aanbod van Stichting Boerderij Lingezege, CNME Hemmen en andere (lokale) aanbieders. De nieuwe producten worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de lokale aanbieders, die deze producten in beheer nemen en aanbieden aan de scholen.

Stichting NME Overbetuwe stuurt daarmee in het aanbod dat beschikbaar komt voor de scholen en neemt het voortouw in het organiseren van nieuwe arrangementen. In 2021 is verder gewerkt aan de samenwerking met Overbetuwe Beweegt /JOGG, cultuur, erfgoed, de bibliotheek. Inmiddels is het aanbod van Overbetuwe Beweegt /JOGG toegevoegd aan het bestelsysteem van NME Overbetuwe zodat scholen dit aanbod eenvoudig kunnen reserveren.

In 2019 is begonnen met de samenwerking *Cultuur* in de gemeente Overbetuwe en maken wij deel uit van de Cultuur Menukaart voor de basisscholen met de excursies: Cultuur en Natuur in Meinerswijk (Arnhem), Van Luchtkasteel tot Dassenburcht op Landgoed De Mellaard in Valburg, een buitenles op Landerij De Park over de Romeinen.

3.1 Educatieve arrangementen

Het educatieve aanbod wordt vormgegeven in arrangementen die een voorbereiding kennen in de klas, een praktijkles of excursie op locatie en een afsluiting in de klas. Deze arrangementen moeten een duidelijke meerwaarde voor het onderwijs hebben. Met andere woorden: er moet vraag naar zijn bij de leerkrachten en het arrangement komt niet bovenop de reguliere lesstof maar is lesstofvervangend.

Inhoudelijk zoekt Stichting NME Overbetuwe steeds naar een goede balans tussen kennis, beleving en handelingsperspectief. Wij streven ernaar deze drie componenten altijd in de educatieve arrangementen terug te laten komen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen op een speelse manier in aanraking komen met de NME-thema's en kunnen leren in levensechte situaties.

3.2 Zes thema's

Stichting NME Overbetuwe volgt de zes thema's die aansluiten bij het landelijke NME-programma *Duurzaam Door* en bij het gemeentelijk NME-beleid:

- 1 Groen en biodiversiteit (vanaf 2011)
- 2 Water (vanaf 2012)
- 3 Voedsel en gezondheid (vanaf 2013)
- 4 Energie/ klimaat (vanaf 2013 /2014)
- 5 Grondstoffen en afval (vanaf 2014)
- 6 Natuur, Wetenschap en Techniek (vanaf 2016)

We moeten ons realiseren dat voor de ontwikkeling van nieuw aanbod voor de thema's Duurzame Voeding en Natuur, Wetenschap en Techniek meerjarige aandacht noodzakelijk is. In 2019 is door Wageningen University & Research het landelijk voedseducatie portaal *Chef* gemaakt (www.voedseducatie.nl) waarin ook de smaaklessen en *EU schoolfruit* zijn opgenomen. Vanaf 2020 zijn wij begonnen om samen te werken met Overbetuwe Beweegt/ JOGG, leefstijllessen. De leefstijlles wordt op school gegeven en dat kan samen met de leskisten van NME Overbetuwe/NME Betuwe. Het aanbod van Overbetuwe Beweegt/JOGG, leefstijllessen hebben wij opgenomen in de bestelgids van NME Overbetuwe. Zo kunnen de scholen op één plaats de bestelling doen.

3.3 Nieuwe arrangementen

Nieuwe leermiddelen

Stichting NME Overbetuwe werkt sinds 2011 nauw samen met NME Betuwe in het onderhouden en ter beschikking stellen van leskisten. Een leskist bestaat uit lesbrieven en praktische materialen voor het uitvoeren van proefjes of activiteiten buiten of in de klas. In de komende jaren werken wij samen met NME Betuwe/GDO /IVN en het Gelders PO NME-netwerk aan een lijn leskisten die van goede kwaliteit is, overzichtelijk voor de docent en een goede aansluiting vindt bij de landelijke NME-thema's en excursies die wij aanbieden. Tevens zijn we begonnen om samen met NME-Betuwe themaleskisten te ontwikkelen die aansluiten bij de thema's voor de IPC-scholen.

Dit vraagt van de NME-coördinator en vrijwilligers de nodige tijd. We hebben ervaren dat een goede leskist met een overzichtelijke en korte handleiding aanslaat, bij de leerlingen en bij de leerkracht. Bij het aanschaffen van nieuw ondersteuningsmateriaal is het tevens van belang dat een leerkracht weinig voorbereidingstijd nodig heeft en direct met de kinderen in kleine groepjes samen met hulpouders aan de slag kan gaan. Nu we rekening moeten houden met corona en de scholen zich steeds moeten aanpassen, is het belangrijk dat ze gebruik kunnen maken van een themaleskist. Vooral bij het thema passende materialen zijn belangrijk.

In 2021 heeft NME Overbetuwe een set Blue-Bots (mini-robots) aangeschaft voor Natuur, Wetenschap en Techniek. Kinderen leren zo programmeren, maar kunnen ook opdrachten krijgen om de Blue-Bot naar een goed antwoord te sturen. Om te starten is er een mat aangeschaft met een weergave van het menselijk lichaam.

Groene schoolpleinen

NME Overbetuwe bemiddelt en denkt mee om een plan te maken voor een groen schoolplein. Maar ook om van een groen schoolplein een groen leerplein te maken. Zoals 101 Groene klaslokalen (NME-plaza), Tips & Tricks Buitenles (forum provincie Gelderland) of de buitenopdrachten *Even d'r uit!* (Natuurcentrum Arnhem). Een groen schoolplein draagt bij aan het welzijn van de kinderen: ontspanning, sociaal-emotionele ontwikkeling, onderzoekend en ontwerpnd leren en fysieke ontwikkeling. Vooral door corona is het belangrijk om met de kinderen veel naar buiten te gaan en

als het mogelijk is buiten les te geven. Via een inventarisatie op de scholen is naar voren gekomen dat scholen graag een amfitheater (buitenleslokaal) willen hebben, maar ook groene schaduwplekken op het schoolplein. De Democratische school De Vallei in Driel en de Willibrordusschool in Herveld hebben een groen schoolplein met een amfitheater aangelegd.

Externe aanbieders

In de gemeente Overbetuwe zijn sinds 2019 geen bedrijven meer aangesloten bij Boerderij Educatie Rivierenland. Het is voor scholen in de gemeente Overbetuwe nog wel mogelijk om naar bedrijven te gaan in onze buurgemeente Lingewaard of Neder-Betuwe.

In 2021 hebben wij een nieuwe excursie toegevoegd: *Op pad met de schaapskudde in Park Lingezegen*.

Materiaalzendingen

Stichting NME Overbetuwe werkt in Gelders verband mee aan de ontwikkeling van seizoensgebonden materiaalzendingen. Dit betreft levende materialen waarmee eenmalig een les kan worden uitgevoerd.

Het is mogelijk dat één pakket door meer klassen van een school is gebruikt, omdat de handleiding digitaal wordt aangeleverd met materialen.

Alle scholen in de gemeente Overbetuwe hebben in november 2021 van NME Overbetuwe de materiaalzending *Paddenstoelen* ontvangen, twee pakketten om zelf champignons in de klas te kweken samen met een uitgebreid lesprogramma.

3.4 Ervaringen van scholen

Thema Natuur en Biodiversiteit

Buitenles dieren, moestuin, bijen, bloemen/planten, insecten, spelen

Landerij De Park (locatie Elst)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
15-6-2021	't Startblok	1 / 2 groen	27	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
15-6-2021	't Startblok	1 / 2 L. groen	28	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
17-6-2021	De Zonnepoort	3	30	2020-2021 Bloemen, insecten, bijen
17-6-2021	De Zonnepoort	4A	30	2020-2021 Bloemen, insecten, bijen
23-6-2021	't Startblok	3A en 3 B	40	2020-2021 vlinders, sloot, kinderboerderij
25-6-2021	't Startblok	5	23	2020-2021 Het weer, waterdiertjes, bijen
29-6-2021	't Startblok	1 / 2 blauw	22	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
29-6-2021	't Startblok	4	22	2020-2021 vlinders, sloot, kinderboerderij
02-7-2021	De Kameleon	1 / 2 A	32	2021-2022 Kinderboerderij, spelen
02-7-2021	De Kameleon	1 / 2 B	32	2021-2022 Kinderboerderij, spelen
17-9-2021	Stap voor Stap	6	20	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), foto speurtocht, broodjes bakken, spelen
17-9-2021	Stap voor Stap	7	19	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), foto speurtocht, broodjes bakken, spelen
20-9-2021	Stap voor Stap	3 stap 5/6	26	2021-2022 Waterdiertjes, kabouterpad, Kinderboerderij, broodjes bakken, spelen en huifkar
20-9-2021	Stap voor Stap	4	27	2021-2022 Waterdiertjes, kabouterpad, Kinderboerderij, broodjes bakken, spelen en huifkar
22-9-2021	Stap voor Stap	1 / 2	30	2021-2022 Schaapskudde, Kinderboerderij, kabouterpad, huifkar, spelen, broodjes bakken
23-9-2020	Stap voor Stap	5	29	2021-2022 Appelmoes (moestuin), waterdiertjes, schaapskudde, spelen, broodjes bakken

Kabouterpad in het Galamapark, Elst

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
14-10-2021	De Ark	1 / 2 A	25	2021-2022
14-10-2021	De Ark	1 / 2 B	23	2021-2022

Natuur/Ruimte voor de Rivier en Cultuur in Meinerswijk, Arnhem (gidsen van BLZ/LDP)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
22-06-2021	't Startblok	6	30	2020-2021
21-10-2021	De Esdoorn	7	25	2021-2022
21-10-2021	De Esdoorn	7/8	26	2021-2022
21-10-2021	De Esdoorn	8	25	2021-2022
12-11-2021	Tuin 17	7	30	2021-2022
12-11-2021	Tuin 17	8	31	2021-2022

Natuursprong, spelen tot je groen ziet in Speelbos de Schuytgraaf

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
10-06-2021	't Startblok	7	30	2020-2021

Kabouterpad in Hemmen

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
20-10-2021	St. Willibrordus	1 / 2 A	32	2021-2022
20-10-2021	St. Willibrordus	1 / 2 B	32	2021-2022
05-11-2021	't Startblok	1 / 2 blauw	25	2021-2022
05-11-2021	't Startblok	1 / 2 groen	25	2021-2022
12-11-2021	't Startblok	1 / 2 paars	25	2021-2022
12-11-2021	Dr. Lammerts van Bueren	1 / 2 A	18	2021-2022
12-11-2021	Dr. Lammerts van Bueren	1 / 2 B	18	2021-2022

Speuren naar Herfstsporen in het Hemmense bos

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
19-10-2021	School met de Bijbel	3	16	2021-2022
03-11-2021	Dr. Lammerts van Bueren	4	28	2021-2022
05-11-2021	't Startblok	3	25	2021-2022

Project Kuikens in de klas

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
22-03 tot 25-3 2021	Ds. Van Lingen	4	23	2020-2021
12-04 tot 15-4 2021	De Wegwijzer	4B	19	2020-2021
12-04 tot 15-04 2021	De Ark	6	27	2020-2021
17-05 tot 20-05 2021	DBS De Vallei	1 t/m 3	30	2020-2021
17-05 tot 20-05 2021	't Startblok	3 B	20	2020-2021

Externe aanbieders

Ontdek poel, alles groeit! bij De Natuurroos (Santackergaard)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
21-5-2021	Sunte Werfert	6/7	27	2020-2021
28-5-2021	Sunte Werfert	5	17	2020-2021

Bloemen en bijen in een wild(e) bloemen bos (Imker zoekt school) bij De Natuurroos (Santackergaard)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
04-6-2021	De Wegwijzer	6A	24	2020-2021
04-6-2021	De Wegwijzer	6	33	2020-2021
08-6-2021	De Elstar	7	46	2020-2021
18-6-2021	De Wegwijzer	7	26	2020-2021

Op pad met de schaapskudde in Park Lingezegen

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
22-09-2021	Stap voor Stap	1 / 2	30	2021-2022
23-09-2021	Stap voor Stap	5	30	2021-2022

Leskisten Thema Natuur en Biodiversiteit

Datum	Thema leskist	school	groep	aantal LL	schooljaar
3-3 tot 29-3 2021	Kluts (kwijt)!	De Meeuwenberg	5	28	2020-2021
3-3 tot 29-3 2021	Vogels	School met de Bijbel	4	14	2020-2021
24-3	Koolwitjes in de klas (Aquariumbak)	Sunte Werfert	1 / 2	26	2020-2021
7-4 tot 26-4 2021	Fossielen	De Okkernoot	5/6	18	2020-2021
12-5 tot 14-6 2021	Insectenkooi (vlinders)	't Startblok	4	28	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Eieren en nesten van vogels	School met de Bijbel	5/6	24	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Klein en dapper, kriebelbeestjes	St. Willibrordus	1 / 2A	28	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Professor van Wiegen ziet ze vliegen	St. Willibrordus	4	19	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Wormenbak en terrariumbakken	St. Willibrordus	6A	21	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Bezige Bijen	De Wegwijzer	6A	24	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Bezige Bijen	De Wegwijzer	7	26	2020-2021
8-9 tot 11-10 2021	Themakist Zee	School met de Bijbel	1 / 2	30	2021-2022

10-11 tot 29-11 2021	Wegkruipertjes en kriebelbeestjes	't Startblok	4A	20	2021-2022
10-11 tot 29-11-2021	Verhalen uit bomenland	Lammerts van Bueren	4	28	2021-2022
November 2021	Materiaalzending 2 pakketten Paddenstoelen	Alle scholen			2021-2022

Omdat het hier twee leerjaren betreft in één boekjaar, is er rekening gehouden met het feit dat de leerlingen in 2021/2022 een groep hoger zitten. Dus groep 3 in 2020/2021 is groep 4 in 2021/2022.

Project Boomfeestdag

Locatie: Valburg

Op 26 maart 2021 hebben we met de leerlingen van groep 6/7 van de St. Jacobusschool in Valburg 100 struiken geplant aan De Weem.

De nationale boomfeestdag is wegens corona verschoven naar 10 november 2021. We hebben met groep 6/7 bomen en struiken aangeplant op de locatie Molenzicht in Valburg. Na het planten konden de leerlingen bij Scouting Valburg zelf een broodje bakken en kregen ze warme chocolademelk. Dit is mogelijk gemaakt door de samenwerking met de Gemeente Overbetuwe (groen), Valburg Groen, Scouting Valburg, de St. Jacobusschool en NME Overbetuwe. De wethouder Brigit Faber heeft de eerste boom geplant.

Locatie: De Santackergaard in Park Lingezege

Ook zijn er struiken en bomen aangeplant op 10 november 2021 op De Santackergaard door leerlingen van groep 7 van De Meeuwenberg uit Driel. Hier hebben de kinderen ook na afloop chocolademelk gehad. Dit is mogelijk gemaakt door de samenwerking met Natuurroos (De Santackergaard), Landschapsbeheer Gelderland en NME Overbetuwe.

Thema Water

Waterbeestjes

Buitenles Landerij De Park (locatie Elst)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
23-6-2021	't Startblok	3A en 3 B	40	2020-2021 vlinders, sloot, kinderboerderij
25-6-2021	't Startblok	5	23	2020-2021 Het weer, waterdiertjes, bijen
29-6-2021	't Startblok	4	22	2020-2021 vlinders, sloot, kinderboerderij
17-9-2021	Stap voor Stap	7	19	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), fotospeurtocht, broodjes bakken, spelen
17-9-2021	Stap voor Stap	6	20	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), fotospeurtocht, broodjes bakken, spelen
20-9-2021	Stap voor Stap	3 stap 5/6	26	2021-2022 Waterdiertjes, kabouterpad, Kinderboerderij, broodjes bakken, spelen en huifkar
20-9-2021	Stap voor Stap	4	27	2021-2022 Waterdiertjes, kabouterpad, Kinderboerderij, broodjes bakken, spelen en huifkar
23-9-2020	Stap voor Stap	5	29	2021-2022 Appelmoes (moestuin), waterdiertjes, schaapskudde, spelen, broodjes bakken

Natuur/Ruimte voor de Rivier en Cultuur in Meinerswijk, Arnhem (gidsen van BLZ/LDP)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
22-06-2021	't Startblok	6	30	2020-2021
21-10-2021	De Esdoorn	7	25	2021-2022
21-10-2021	De Esdoorn	7/8	26	2021-2022
21-10-2021	De Esdoorn	8	25	2021-2022
12-11-2021	Tuin 17	7	30	2021-2022
12-11-2021	Tuin 17	8	31	2021-2022

Leskisten Thema Water

Datum	Thema leskist	school	groep	aantal LL	schooljaar
16-6 tot 14-7 2021	Veldwerk materiaal voor water-/slootjesexcursie	't Startblok	3B	20	2020-2021

Thema Voedsel en gezondheid

Buitenles op Landerij De Park, Elst: (Deze excursies staan ook bij Biodiversiteit en Water)

Datum	School	groep	aantal LL	schooljaar
15-6-2021	't Startblok	1 / 2 groen	27	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
15-6-2021	't Startblok	1 / 2 L. groen	28	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
29-6-2021	't Startblok	1 / 2 blauw	22	2020-2021 Kinderboerderij, moestuin, spelen
17-9-2021	Stap voor Stap	7	19	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), spelen, fotospeurtocht, broodjes bakken
17-9-2021	Stap voor Stap	6	20	2021-2022 Waterdiertjes, appel – chutney(moestuin), foto speurtocht, broodjes bakken, spelen
23-9-2020	Stap voor Stap	5	29	2021-2022 Appelmoes (moestuin), waterdiertjes, schaapskudde, spelen, broodjes bakken

Leskisten Thema Voedsel en gezondheid

Datum	Thema leskist	school	groep	aantal LL	schooljaar
27-01 tot 29-3 2021	Het menselijk lichaam	School met de Bijbel	7/8	25	2020-2021
3-3 tot 31-3 2021	Van graan tot brood	School met de Bijbel	3	19	2020-2021
7-4 tot 26-4 2021	Torso en orgaantwister	De Wegwijzer	8	26	2020-2021
7-4 tot 26-4 2021	Het menselijk lichaam	De Wegwijzer	8	26	2020-2021
13-10 tot 8-11 2021	Het oog	De Wegwijzer	6A	24	2021-2022
10-11 tot 22-12- 2021	Het menselijk lichaam	De Ark	5	56	2021-2022

Thema Afval en grondstoffen

Leskist Thema Afval en Grondstoffen

Datum	Thema leskist	school	groep	aantal LL	schooljaar
28-4 tot 16-7 2021	De Waarde van Afval	Clara Fabricius	7	25	2020-2021

Project

Hou 't schoon 5 Minuten Show 2021 in Overbetuwe

De basisscholen in de gemeente Overbetuwe hebben meegedaan aan het spelprogramma *5 Minuten Show* van Bazar Media. Leerlingen van de volgende scholen deden mee aan de casting op 2 juni 2021: Lammerts van Bueren (5 LL), Tuin 17 (11 LL), De Kameleon (13 LL), SBO De Vlinderboom, Heteren (1 LL), De Ark (7 LL), De Wegwijzer (17 LL), De Okkernoot (2 LL), St. Willibrordusschool (4 LL), St. Jacobusschool (4 LL), De Brouwerij, Zetten (1 LL).

Op 12 juni hebben 12 kinderen de 5 Minuten Show gespeeld met opdrachten over zwerfafval in Elst en Herveld.

Via *YouTube* konden alle scholen de opnames van het spelprogramma terugkijken.

In oktober 2021 zouden de scholen nog een lespakket ontvangen maar omdat scholen het in deze periode erg druk hebben, is besloten om het lespakket in 2022 te verstrekken.

Inventarisatie afval scheiden op school en opruimen zwerfafval

Uit de inventarisatie van NME Overbetuwe is gebleken dat de meeste scholen al zelf voorzieningen hebben getroffen om het afval te scheiden in de klas, papier-PMD-GFT-restafval. Er was behoefte aan materiaal om met een klas zwerfafval op te kunnen ruimen.

NME Overbetuwe had hiervoor een bedrag gereserveerd. Voor alle scholen is een pakket samengesteld van 30 grijpers, 30 hesjes, 30 paar handschoenen en 10 zakringen van Nederland Schoon. De grijpers zijn geschikt voor kinderen van groep 1 t/m 8, zodat ze door alle groepen kunnen worden gebruikt. De pakketten zullen in februari 2022 aan de scholen worden uitgereikt.

Thema Energie/Klimaat/Techniek

Leskisten Thema Energie/Klimaat/Techniek

Datum	Thema leskist	school	groep	aantal LL	schooljaar
19-5 tot 14-6 2021	Het weerbericht	't Startblok	5	28	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Het broeikaseffect	't Startblok	7	30	2020-2021
19-5 tot 14-6 2021	Sterren en planeten	't Startblok	7	30	2020-2021
16-6 tot 14-7 2021	Magneten van professor Pooltjes	't Startblok	4	28	2020-2021
16-6 tot 14-7 2021	Sterren en planeten	School met de Bijbel	5/6	24	2020-2021
8-9 tot 11-10 2021	Groene energie	School met de Bijbel	7/8	26	2021-2022
10-11 tot 29-11 2021	Magneten	School met de Bijbel	7/8	26	2021-2022

3.5 Resultaten scholenevaluatie

Men is tevreden met de ondersteuning en reageert positief op de gerichte advisering en het persoonlijke contact met de coördinator en vrijwilligers van NME Overbetuwe.

Inmiddels zijn er zes scholen in de gemeente Overbetuwe die met IPC werken (International Primary Curriculum). Deze scholen werken met thema's. Samen met de school kan de NME-coördinator bekijken welk NME-aanbod er past bij de voor dat jaar door de school gekozen thema's. Het betekent ook dat NME Overbetuwe zich mede richt op de ondersteuning van projectmatig-thematisch onderwijs.

Het International Primary Curriculum (IPC) is een eigentijds curriculum voor het basisonderwijs (groep 1 t/m 8) waarin leren centraal staat. We zijn ervan overtuigd dat kinderen op hun best leren door boeiende, actieve en zinvolle lessen. Het IPC helpt de school en de leerkracht hierbij. Onze kinderen komen continue in aanraking met enorme hoeveelheden informatie in verschillende vormen. Daarbij krijgen ze te maken met allerlei verschillen tussen mensen en tussen (sub)culturen. Dit vraagt om ander onderwijs. Onderwijs waarbij er naast kennis ook aandacht is voor vaardigheden en inzicht. IPC biedt een combinatie tussen relevante kennis, vaardigheden en inzicht, waardoor kinderen beter leren omgaan met de complexiteit van de 21e eeuw.
(Bron: <https://ipc-nederland.nl/>)

4 CONCLUSIES

Beleidsmatig heeft Stichting NME Overbetuwe de doelstellingen in 2021 wegens de coronacrisis niet kunnen bereiken. Omdat we onze activiteiten grotendeels hebben moeten stilleggen, hebben we in overleg met de gemeente de onderbesteding van het budget toegevoegd aan onze reserves.

Werken met vrijwilligers blijft een kwetsbaar gegeven zeker in deze tijd. Het is meer dan ooit een grote uitdaging tijdens het buitenseizoen voldoende vrijwillige gidsen beschikbaar te hebben. De groep bestaat uit vitale senioren die dan juist zelf op pad zijn of die we niet aan het risico op besmetting mogen blootstellen. Dit doet een groot beroep op de coördinator.

We rekenen zowel voor de faciliteiten als voor de uitvoering van het programma op een blijvende steun van de gemeente Overbetuwe.

5 WIE, WAT, WAAR

Contactgegevens

Adres secretariaat: De Park 12, 6661 NW Elst

E-mail: info@nmeoverbetuwe.nl

Website: www.nmeoverbetuwe.nl

Bestuur

Ron van Hoeven (voorzitter) - namens Stg. Boerderij Lingezege

Jan Westenbroek (secretaris) - namens Stg. Boerderij Lingezege

Ries Euser (penningmeester) - namens CNME Hemmen

Arie van Noordwijk (algemeen lid) – namens CNME Hemmen

Roland Stoffelen (Basisschool De Wegwijzer)– namens Directiebestuur Overbetuwe (Primair Onderwijs)

Vrijwilligers

Annette Bisseling
(coördinator)

Netty van Cappellen (SBL)

Emma Haspels (SBL)

Jos Boeren(SBL)

Cees Landman (SBL)

Jan Sival (CNME Hemmen)

Johan Vooren (CNME Hemmen)

Arie van Noordwijk (bestuur)

Ries Euser (bestuur)

Stichting Boerderij Lingezege: Janny de Vries, Monique Timmermans, Roel Wintering, Rita Vastbinder, Marian Hoenselaar, Hannie Kuster, Willy Hipke, Tiny Fransen, Rinie van Rijsingen, Gerard Bults, Judith Koerselman, Ester Bijker, Tineke Willemsen.

Onderhoud leskisten/lesmateriaal: Brigit Willemsen, Ellis Verheul, Hendrien Hendriks
De natuur(school)gidsen van CNME Hemmen en Stichting Boerderij Lingezege/Landerij De Park.

CNME Hemmen: Atie Huygen, Fred v.d. Berg, Jos Nijkamp, Piet Broekhof, Kathy Luchies-Hendriksen, Gerda Heddes, Sabine Jansen, Anna van Hal, Louis v.d. Ploeg, Vera Brounts.

Coördinator NME Overbetuwe

Annette Bisseling vanaf 1 oktober 2013

Deelnemende scholen: schooljaar 2020/2021 en 2021/2022

Naam School	NME contactpersoon	Plaats
ACBS Dr. Lammerts van Bueren	Irene de Werd	Zetten
Basisschool Sam Sam	Jacintha Daniels	Oosterhout
CBS Clara Fabricius	Mariëtte Hubers	Herveld
CBS De Ark	Astrid van Pommeren	Elst
CBS De Meeuwenberg	Petra van Wees	Driel
CBS De Wegwijzer	Anke Diepenbroek	Elst
CBS Koningin Juliana	Helen van Mourik	Heteren
Democratische school De Vallei	Chantal Nacken	Elst
Ds. Van Lingen school	Bettine van Hunnik	Zetten
OBS De Esdoorn	Paul Baayens	Elst
Tuin 17	Chantal van Ralen, Daniëlle Creuwels	Heteren
OBS De Okkernoot	Lieke van Mullem	Zetten
OBS De Zonnepoort	Monique van Gemert	Elst
OBS Stap voor Stap	Otteline Wijers	Elst
RKBS 't Startblok	Elize van Tongeren	Elst
RKBS De Elstar	Janneke Deenen	Elst
De Kameleon	Kitty van Kerckhoven	Driel
RKBS St. Willibrordus	Annelies Pot	Herveld
RKBS Sunte Werfert	Alice Zweers	Elst
School met de Bijbel	Corine Drost	Randwijk
St. Jacobusschool	Carola Leenders/ Johan Wanetie	Valburg